

ETY
MOL
OGI
ES
VRAI
SEM
BLA
BLE
S

(NL) → p.126

Dr Lichic

Bien que fictifs pour la plupart, les mots et expressions colligés dans ce compendium n'en restent pas moins bien réels, dans la mesure où ils existent par et pour ceux qui les disent.

Il ne sera donc étonnant pour personne qu'à un vocable issu de l'imagination de l'un corresponde une étymologie issue d'une recherche scientifique spéculative d'un autre.

Alchimistes du langage, les Saint-Gillois sèment au vent des termes, créatures impalpables qui échappent bien vite à leur démiurge et dont l'origine se déploie de même temps que l'usage s'en répand.

Je suis *angifique*, nous dit cette petite fille, et le beau mot tiré d'une imagination enfantine alerte trouve racine dans *angelus*, du latin ecclésiastique du XVIe «messenger», et du suffixe ifique, «qui fait», et signifierait «qui fait l'intermédiaire», ou l'intercesseur. Messagère de quoi, si ce n'est de notre liberté à nous libérer la langue?

Ainsi en est-il de la *Vécante*, cette maladie qu'un autre locuteur en culotte courte voit comme une maladie technologique, mais que Rabelais dans son *Pantagruel* mentionnait déjà en 1532 comme une trouble propagé par les Dipsodes. Et dans l'argot du célèbre Vidocq, au XIXe siècle, *avoir la vécante* signifiait avoir la courante, ou la diarrhée (ce qui rejoint la notion d'incapacité de se contrôler mentionnée par notre contributeur). Étrange sagesse que celle de cet enfanton!

Régent de
Mythographie
Végétale et
Animale du
Collège de
'Pataphysique

Et que dire de cette énigmatique *Brusil*, mélange de Brésil et de Bruxelles, sinon qu'elle sonne comme digne héritière des Cités Obscures de Schuiten et Peeters, dont on sait que l'existence est moins sujette à caution que certaines villes bien réelles, mais tellement désincarnées? *Brusil*, qui comporte le même radical que la Braise de Brésil, à cause de la comparaison avec le feu, et qui s'allie de manière aussi peu vraisemblable que redoutable à l'étymologie de Bruxelles, la «maison des marais», *Broeksel* ou *Broekzele* qui signifierait en ancien néerlandais «habitation, château» (*sel/zele*) «des marais» (*broek*). Faut-il y voir la lueur qui brillait dans ces foyers palustres?

Il est en effet difficile de s'imaginer la campagne de jadis, là où s'étale actuellement le Parvis de Saint-Gilles. Où s'est-elle enfuie? Faut-il croire comme nous l'explique cet autre jeune Saint-Gillois qu'elle s'est réfugiée sous le sol, travestissant à la fois sa nature et son nom, pour devenir la *mampagne*? Pas impossible, car de manière inattendue et d'après le Dictionnaire Gaffiot Latin-Français de 1934 le terme dériverait de *mappa*, serviette, nappe, ou morceau de tissu qui servirait à recouvrir, voile pudique qui semble effectivement cacher à nos yeux de citadins ces espaces bucoliques de jadis.

La *mampagne* ne semble d'ailleurs pas la seule à se terrer sous Saint-Gilles ; le *Mitou*, ce «miroir» issu d'une météorite et qui possède le pouvoir de montrer ce qu'on désire le plus, semble également caché sous terre. Ce dernier ne fait d'ailleurs pas seulement écho aux récents films d'Harry Potter où un tel objet est représenté ; il évoque d'abord le franc-mitoux, ce faux mendiant que Alfred Delvaux mentionne dans son ouvrage de 1860, faux infirme qui simulait maladie, donnant à voir ce que l'on redoute de plus, dans un sens spéculaire inverse (mais classique en étymologie) du sens actuel convoqué par la marmaille.

*La Californie, dans
Paris qui s'en va et
Paris qui s'en vient,
Editions de Paris,
1860.*

Comme tout objet fabuleux, le *mitou* est-il surveillé jalousement par un monstre? Cela expliquerait la présence du *datard* à ses côtés dans les sous-sols. Tête de tigre et tentacules de pieuvre, cet animal semble relever de la tératologie la plus fantasmatique. Mais méfions-nous, les descriptions du *Giraffe* par Ambroise Paré de Laval dans son *Livre des Monstres* paraissaient également farfelues avant que la belle au long cou ne devienne la favorite des safaris. Rangeons-le pour l'instant dans les traités des cryptozoologues, aux côtés du Yéti, en attendant que quelque chercheur ne le découvre, se rappelant que *datarius* signifie «ce qui est susceptible d'être donné», à l'image de ces mots nouveaux et de leurs définitions insoupçonnées, que les chercheurs nous ont accordés dans cet ouvrage.

WAA
RSCH
IJNLI
JKE
ETY
MOL
OGIE
ËN

(FR) → p.123

Dr Lichic

Noot van de vertaler De vertaling van dit artikel van het Frans naar het Nederlands leidde tot het ontstaan van een aantal nieuwe woorden. In het belang van een verhoopte verrijking van het spectrum van suggestief taalonderzoek, fuseerde ondergetekende hun vermoede oorsprongen en taalkundige herleidingen met de etymologische bronnen die reeds door auteur Dr. Lichic werden aangereikt. Op uitdrukkelijk verzoek van de auteur moet deze Nederlandse vertaling als aanvulling op zijn oorspronkelijke artikel worden gelezen en dient ze betrokken te worden bij eventueel toekomstige studie.

P. Soneta, Kandidaat letterkundig transitie-assistent van het Comatueus KapitaalCommissariaat, onder bescherming van de VAM regent en het PC.

Regent van de
Vegetale en
Animale
Mythografie
van het
Patafysisch
College

De woorden en uitdrukkingen bijeengebracht in dit compendium zijn voor het grootste deel fictief, maar daardoor niet minder echt, in die mate dat ze bestaan voor en door hen die ze spreken.

Het zal niemand verbazen dat een term die voortkomt uit de verbeelding van de éne persoon overeenkomt met een etymologie die voortkomt uit het speculatief wetenschappelijk onderzoek van een ander.

De Sint-Gillenaar is een taalalchemist die termen in de wind zaait: Ongrijpbare creaties die rap aan hun schepper ontsnappen. Hun gebruik verspreidt zich terwijl hun oorsprongen zich nog aan het ontplooiën zijn.

"Ik ben *Engellijk*" (Angifique) zegt het kleine meisje tegen ons. Dit mooie woord komt voort uit de kinderlijke verbeelding maar vindt haar wortels in *angelus* uit het kerkelijk XVIe eeuwse Latijn, wat zoiets betekent als *boodschapper* of *bemiddelaar*, verrijkt met het achtervoegsel *-lijk*, naar *-likaz* wat in het Proto-Germaans betekent: *de karakteristieken hebben van*. Iemand met de karakteristieken van een bemiddelaar of boodschapper dus. En welk beter bericht kan deze engellijke mededeelster ons sturen dan de boodschap dat we de vrijheid hebben om onze taal te bevrijden?

Een andere bemiddelaar, ditmaal een joch dat nog in korte broek rondloopt, ziet de *Vécante* als een technologische ziekte, hoewel Rabelais haar reeds in zijn Pantagruel uit 1532 noemde als een kwaal die door het Dipsodes volk wordt gepropageerd. In het bargoens van de beroemde XIXe eeuwse Vidocq betekent *de vécante hebben: aan de loop zijn*. Anders gezegd: buikloop ofwel diarrée hebben. Wat aansluit op de notie die onze jonge boodschapper noemt: de onmogelijkheid om zich in te houden. Vreemd soort wijsheid voor een kindjong!

En wat te zeggen van het enigmatische *Brazsel*, (Brusil)? Deze vermenging van Brazilië en Brussel lijkt een waardig erfgenaam van de Duistere Steden van Schuiten en Peeters, waarvan we trouwens weten dat hun realiteitswaarde veel minder twijfelachtig is dan die van sommige écht bestaande maar levenloze steden. En bevat *Brazsel* (Brusil) niet dezelfde stam als bijvoorbeeld *Brazilwood*? Wellicht te verklaren uit de vergelijking tussen het vurig Brazzels temperament en de onbeteugelde gloed dat de kolen van deze houtsoort afgeeft. Het woord is op een al even twijfelachtige als onwaarschijnlijke manier gerelateerd aan de etymologie van *Brussel*. *Broeksel* of *Broekzele* zou in het oud-Nederlands *het huis in het moeras*, betekenen. Afgeleid van *nederzetting* of *zetel* (sel / zele) en *moeras* (broek). Zou *het schijnsel dat gloeit in de zompige nederzetting* een mogelijke betekenis kunnen zijn van deze taalkundige contraptie?

Het is moeilijk zich het platteland (campagne) van weleer voor te stellen op de plek waar zich heden ten dage het Voorplein van Sint-Gillis bevindt. Waar is ze gebleven? Volgen we de uitleg van weer een andere jonge boodschapper uit Sint-Gillis dat ze ondergronds is gegaan, en zich travesterend tussen naam en natuur hernoemd heeft tot *Plaatland* (Mampagne)? Misschien is dat minder onmogelijk dan men op het eerste gezicht zou denken. T. Pluims *Keur van Nederlandsche woordafleiding* uit 1912 staat ons toe het woord te herleiden naar *Plate*; volks Germaans voor zandplaat, vlakke, bord, plat hard voorwerp; Slechts een preutse oppervlakte scheidt de bucolische ruimtes uit het verleden van de gulzige onzedige blikken van de stadsbewoners.

Het *Plaatland* (Mampagne) blijkt trouwens niet het enige te zijn dat zich begroef onder Sint-Gillis. Wat te denken van de *Mitou*; die mythische, van een meteoriet afkomstige spiegel die de kracht bezit te tonen wat je het meest verlangt? Ook zij blijkt een ondergronds bestaan te leiden. Behalve dat dit ons trouwens behoorlijk doet denken aan de films van Harry Potter waarin dergelijke objecten voorkomen, transporteert het ons ook terug naar de *franc-mitoux*: de valse bedelaar die Alfred Delvau noemt in zijn boek uit 1860. In een ethymologisch klassieke spiegel-omkering van de betekenis die het grut uit Sint-Gillis voorstelt toont de ziekte-simulerende namaakinvalide ons wat wij het meest vrezen.

*La Californie, dans
Paris qui s'en va et
Paris qui s'en vient,
Editions de Paris,
1860.*

Daarbij moeten we ons afvragen of de *Mitou*, zoals elk fabelachtig object, bewaakt wordt door een monster? Dat zou wellicht de aanwezigheid van de *Datard* aan zijn onderaardse zijde verklaren. Met zijn kop van een tijger en de tentakels van een octopus lijkt dit monster uit de meest zinsbegoochelende tératologie te zijn opgestegen. Maar pas op: Voordat de giraf een safari-favoriet werd, leek de beschrijving van deze langnekkige schoonheid van Ambroise Paré de Laval in zijn boek *Livre des Monstres* ook bizar en zonderling. Laten we de *Datard*, naast de *Yéti*, voorlopig nog maar toevertrouwen aan de cryptozoölogen en wachten tot de één of andere onderzoeker haar ontdekt. Hopelijk herinnert hij zich dan, in navolging van het voorbeeld van de jonge onderzoekers die ons via deze publicatie hun nieuwe woorden en onvermoede definities doneren, de ware betekenis van *datarius*: *Datgene wat vatbaar is om gegeven te worden.*